

Jelenségnaplár

2002. május (JD 2 452 366–2 452 426)

A bolygók láthatósága

Merkúr. A hónap első felében látható, este, a nyugati látóhatár fölött. Helyzete megfigyelésre igen kedvező. A hó elején két órával nyugszik a Nap után. 4-én van legnagyobb keleti kitérésben, 21° -ra a Naptól. A hónap közepétől láthatósága gyorsan romlik. 27-én kerül alsó együttállásba a Nappal.

Vénusz. Este feltűnően ragyog a nyugati égen. Két és fél órával nyugszik a Nap után. Fényessége $-3^m,9$, fázisa 0,9-ről 0,8-ra csökken.

Mars. Este látható a Bika, majd az Ikrek csillagképben. A hó elején három, a végén már csak két órával nyugszik a Nap után. Fényessége $1^m,7$, átmérője $3'',9$, mindkettő csökkenő.

Jupiter. Az esti órákban figyelhető meg az Ikrek csillagképben. Éjfél előtt nyugszik. Fényessége $-2^m,0$, átmérője $34''$.

Szaturnusz. A hónap első felében még megkereshető az esti szürkületben, a nyugati égbolton. A hó elején még három órával, a végén már csak fél órával nyugszik a Nap után. Fényessége $0^m,1$, átmérője $17''$.

Uránusz, Neptunusz. Éjfél után kelnek. Az Uránusz a Vízöntő, a Neptunusz a Bak csillagképben látható, a hajnali égen.

Holdfázisok

04. 07:16 UT	Utolsó negyed
12. 10:45 UT	Újhold
19. 19:42 UT	Első negyed
26. 11:51 UT	Telehold

Mira és SRA maximumok

02. R Dra	7,6	VA 11
10. T Dra	9,6	VA 3
10. SS Her	9,2	VA 5
10. W Lyr	7,9	VA 4
14. U Cyg	7,2	VA 1
15. S Cep	8,3	VA 11
15. Y Per	8,4	VA 3
19. RS Her	7,9	VA 6
20. R Vul	8,1	VA 4
20. Z Peg	8,4	VA 3
21. U Vir	8,2	VA 4
21. RU Cyg	8,0	VA 4
22. RY Oph	8,2	VA 4
24. S Her	7,6	VA 6
25. X Cam	8,1	VA 8
26. R CVn	7,7	VA 10
26. V CVn	6,8	VA 9
29. R Vir	6,9	VA 11

Mély-ég ajánlat

Az α CVn- γ Com közötti objektumok.

Beküldés: május 6-ig.

Az ι Dra környékének objektumai.

Beküldés: június 6-ig.

A δ Aquilae környékének objektumai.

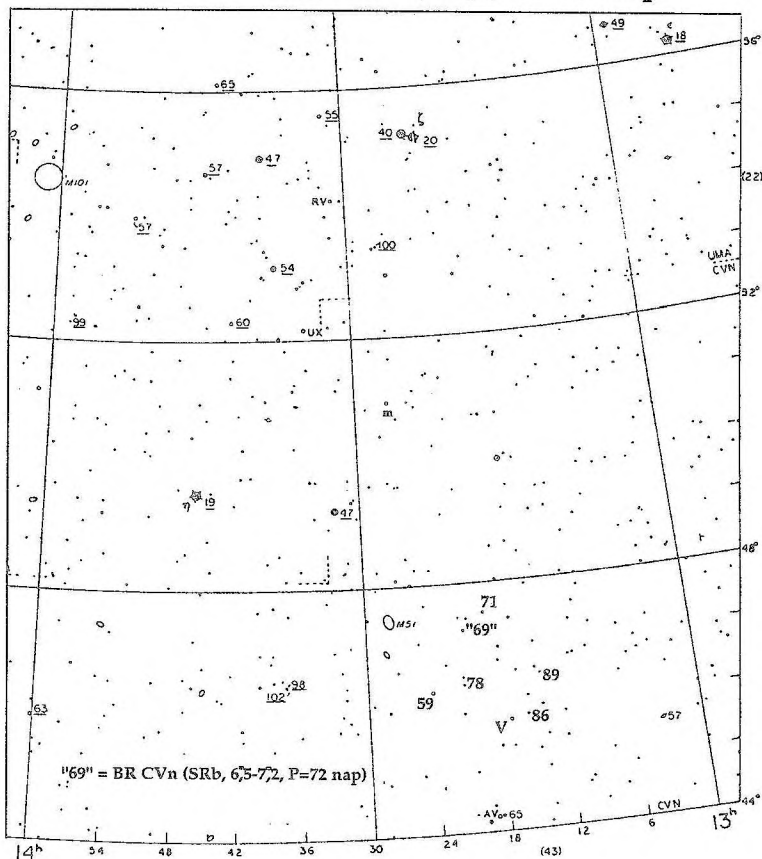
Beküldés: augusztus 6-ig.

Az ajánlati területek térképei, az objektumok adatai, valamint észlelőlapok válaszboríték ellenében igényelhetők Berkó Ernő rovatvezetőtől.

A hónap változója: a V Canum Venaticorum

Tavaszi ajánlatunkban a Göncölszékér rúdja „alatt” található félszabályos változócsillagot, a V CVn-t ismertetjük olvasóinkkal. Az η UMa-tól jó 6 fokkal délkeletre kereshetjük fel az átlagosan $6^m,5$ és $9^m,0$ között 192 naponként változó SRa típusú csillagot. Érdekessége, hogy az SRa jellegét (szinte mira típusra jellemző szabályosság,

1315+46 V CVn SRa $6^m,5-9^m,0$, P=192 nap

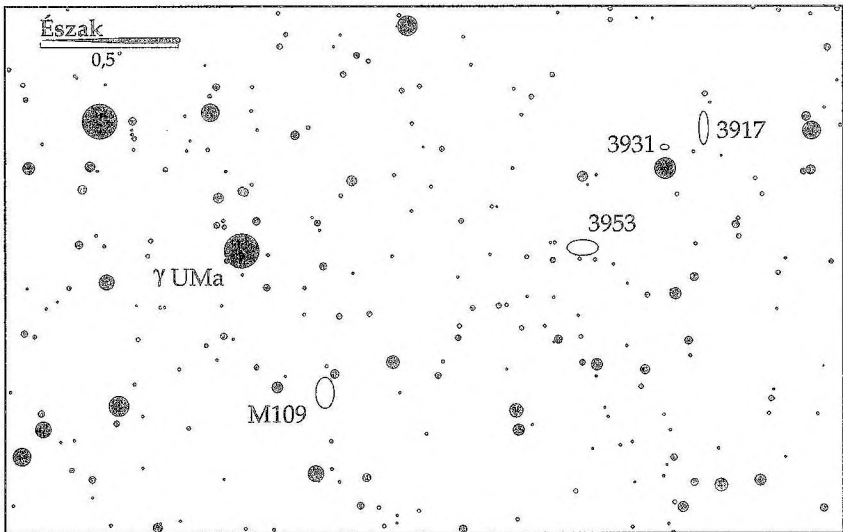
$2^m,5$ -t nem meghaladó amplitúdó) időnként felváltja egy inkább SRb viselkedés, amikor két-három évig szinte leáll a fényváltozás. Jelenleg éppen kifelé tartunk egy ilyen stacionárius állapotból, így már újra megbízhatóan (és meglepően gyorsan) változik csillagunk, gyorsan meghálálva a heti rendszerességű észlelést. Teljes fényváltozását végigkövethetjük kisebb binokulárokkal is, míg a közeli M51 és M101 galaxisokkal

megédesíthetjük a változózással töltött fáradságos órákat. Régebbi térképeken (pl. VA 9) nem szerepel, hogy a korábban 69-es öh valójában szintén félszabályos változócsillag, így ne használjuk összehasonlítóként a V CVn észleléséhez! (Ksi)

A hónap Messier-objektuma: az M109

A γ UMa-tól alig fél fokra fekvő, közepesen halvány, fényképeken igen esztétikus, küllős Sc galaxist ajánljuk észlelőink figyelmébe. Az archívum leggyöngébben észlelt objektumai közé tartozik, ebben szerepet játszhat az a pusztá tény is, hogy a lista végén helyezkedik el. 221 éve fedezte föl Méchain, s Messier az M97 pozíciómérése közben jelölte meg katalógusában, koordináták nélkül, az M108 társaságában ezt a galaxist. Csak ötven éve tekintik Messier-objektumnak. 1789-ben Herschel mindenképp függetlenül fölfedezte, s planetáris ködnek minősítette. A magvidék elnyúltságára először a GC katalógus hívja föl a figyelmet, a részletes morfológiát Curtis fényképei tárták föl (Publ. Lick Obs., No 13).

Asztrofizikai érdekességét a benne megjelenő 1956A szupernóva (12,8 magnitúdó maximumban) adja, valamint az a tény, hogy az elszóródott UMa galaxisfelhő tagja. Radiális sebessége 1142 km/s. (Szabó M. Gyula)

MCSE-kiadványok a Műszaki Könyvtárházban

Felhívjuk tagjaink és az érdeklődők figyelmét, hogy a Műszaki Könyvtárházban is kaphatók az MCSE kiadványai (a Meteor friss számai, évkönyvek, Amatőrcsillagászok kézikönyve stb.).

A Műszaki Könyvtárház címe: Budapest VI. ker., Liszt Ferenc tér 9.

C/2001 OG108 (LONEOS)

Dátum	RA (2000)	D	E	m _v
04.15.	08 ^h 56 ^m ,7	+74°40'	86°	9 ^m ,2
04.18.	09 10,8	+65 49	89	9,3
04.21.	09 18,1	+56 57	91	9,4
04.24.	09 23,0	+48 28	93	9,6
04.27.	09 26,6	+40 39	94	9,8
04.30.	09 29,6	+33 40	94	10,0
05.03.	09 32,3	+27 32	94	10,3
05.06.	09 34,7	+22 13	94	10,5
05.09.	09 37,1	+17 36	93	10,8
05.12.	09 39,4	+13 36	92	11,1
05.15.	09 41,7	+10 08	90	11,3

C/2002 C1 (Ikeya-Zhang)

Dátum	RA (2000)	D	E	m _v
04.15.	23 ^h 31 ^m ,4	+54°45'	51°	4 ^m ,3
04.18.	22 54,5	+57 48	57	4,5
04.21.	22 09,4	+60 07	63	4,7
04.24.	21 17,0	+61 22	70	4,9
04.27.	20 21,0	+61 14	78	5,0
04.30.	19 26,8	+59 41	85	5,2
05.03.	18 39,1	+56 53	92	5,5
05.06.	17 59,7	+53 10	100	5,7
05.09.	17 28,0	+48 55	106	6,0
05.12.	17 02,9	+44 27	113	6,2
05.15.	16 42,9	+39 59	119	6,5

A Polaris Csillagvizsgáló honlapja:

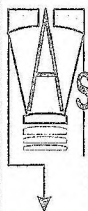
<http://polaris.mcse.hu>

Az AstroTech KFT újdonságaitból:
CSILLAGÁSZATI TÁRSASJÁTÉK!

továbbá...
 a régen várt

GUIDE 8.0 !

ár: 30000 Ft - ha lead Guide 7.0
 eredeti CD-t: 15000 Ft upgrade ár!

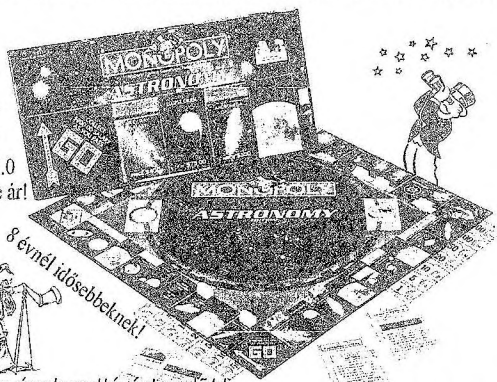

AstroTech

6501 BAJA, PF. 116
 fax: (79)-427-001
 tel: (20)-9370-042

8 évnél idősebbeknek!

E-mail: info@astrotech.hu
<http://www.astrotech.ini.hu>

Az árak nettó értendők!
 Viszonteladókat keresünk!

Irányár: 15000 Ft

4

5

6

A Mars Odyssey űrszonda felvételei. Részletes információk az *Ostrom alatt a vörös bolygó* című cikkünkben

